

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

КОНСУЛЬТУВАННЯ ПРИ АДИКЦІЯХ

(назва навчальної дисципліни)

Психологія консультування

(назва освітньої програми)

Рік навчання 1, семестр 2

Форма навчання (денна, заочна)

Галузь знань

05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність

053 Психологія

(шифр, назва)

Освітній рівень

Магістерський

Кафедра та викладач Кафедра теоретичної і консультативної психології

Викладач: Попелюшко Р.П.

Лінк на профіль викладача у Google Scholar <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=kqDgqvIAAAAJ>

E-mail: r.p.popeliushko@udu.edu.ua

Лінк на курс в Moodle: <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=7049>

I. Основна мета/цілі навчання

Забезпечити оволодіння здобувачами категоріальним апаратом психології адиктивних форм поведінки, розуміння основних принципів та положень цієї науки; розкриття психологічних механізмів та закономірностей адиктивної поведінки людини; сприяти оволодінню системою знань про види та особливості адиктивної поведінки; формування у магістрів-психологів навичок консультативної, профілактичної та корекційної роботи з адиктивною поведінкою.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Навчальна дисципліна обов'язкова

Цикл професійної підготовки

III. Обсяг навчальної дисципліни

<i>Кількість кредитів</i>	<i>6</i>
<i>Загальна кількість годин</i>	<i>180</i>
<i>Лекційні заняття</i>	<i>20</i>
<i>Семінарські/практичні заняття</i>	<i>34</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>126</i>

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Психологічна характеристика девіантної поведінки. Загальне уявлення про девіантну поведінку. Рівні, ознаки та етапи розвитку девіантності. Форми девіантної поведінки: аутоагресивна та агресивна поведінка. Різновиди девіантної поведінки та її феноменологія. Чинники формування девіантної поведінки.

Тема 2. Поняття та сутність адиктивності як психологічного феномену. Поняття та види адиктивної поведінки. Історичні витоки проблеми адиктивності. Психологічна характеристика особи, схильної до адиктивності. Психологічна характеристика залежної поведінки. Чинники виникнення залежності від психоактивних речовин. Зловживання психоактивними речовинами як хімічна адикція.

Тема 3. Алкоголізм як вид адиктивної поведінки. Сутність та чинники алкоголізму як адикції. Залежність від алкоголю. Механізми та стадії алкоголізму. Види алкоголізму. Профілактика та лікування алкоголізму.

Тема 4. Психологічна характеристика поведінки при хімічній адикції. Критерії зловживання і залежності від хімічних речовин. Основні ознаки вживання наркотиків підлітками і молоддю. Характеристика поведінкових змін при вживанні наркотиків. Профілактика наркоманії серед підлітків та молоді. Позбавлення наркозалежності, методи лікування. Основних шляхів отримання грошей для придбання наркотиків. Основні помилки батьків щодо дітей-наркоманів. Основні правила поведінки батьків щодо дітей-наркоманів.

Тема 5. Деструктивні культи як форма адикції. Сектанство як соціально-психологічне явище. Ознаки і критерії деструктивних культів. Трансформації особистості в процесі психологічної обробки людини в секті. Механізми сектантського впливу та допомога релігійним адиктам.

Тема 6. Сутність та особливості інтернет, ігрової та мобільної адикції. Інтернет-адикція як психічний розлад. Ігроманія як адиктивна поведінка. Номофобія та селфізм.

Тема 7. Інші види адиктивної поведінки. Порушення харчової поведінки. Співзалежність. Залежність від паління. Любовна адикція: сутність, ознаки та динаміка. Сексуальна адикція. Спортивна адикція. Ургентна адикція. Працеголізм: сутність та ознаки. Шопоголізм: причини, етапи, види.

Тема 8. Психологічні засади профілактики адиктивної поведінки. Різновиди і моделі профілактики адиктивності. Основні завдання, суб'єкти та методи профілактики наркозалежності.

V. Результати навчання

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Результати навчання

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

VI. Порядок і критерії оцінювання

Форма підсумкового контролю - іспит.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Заловільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу*

Нормативна база освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова доступна за посиланням <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty>, там здобувачі зможуть ознайомитись з такими нормативними документами:

Статут УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова, Правила внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про запобігання булінгу, Положення про академічну доброчесність УДУ, Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про формування вибіркової частини робочих навчальних планів УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова, Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова

VIII. Основні інформаційні ресурси

Основні джерела для вивчення навчальної дисципліни:

1. Москаленко В. Залежність - родинна хвороба. Київ : Сучасна психологія, 2022. 416 с.
2. Мудрик А. Б. Психологія залежної поведінки : навчальний посібник. Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2022. 236 с.
3. Уркаєв В. С. Психокорекція ігрової адиктивної поведінки в осіб раннього юнацького віку. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.04 «медична психологія». Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Київ, 2021. 323 с.
4. Cavaiola A., Giordano A.L., Golubovic N. Addiction Counseling: A Practical Approach. Springer Publishing, 2022. 426 p.
5. Humphreys Keith Addiction: A Very Short Introduction (Series: Very Short Introductions). Oxford University Press, 2023. 144 p.